

de winden vastgegrepen figuur is aan de schouders breed gevleugeld en beweegt zich voort, zij is de Lucht (Aer) zelve, die aanwezig is en stroomende, zoowel klank als adem, tijdeloos tusschen hemel en aarde, even onzichtbaar als overal. Wonderlijk blad, wonderlijk de hand die met enkele penlijnen meer schrijvend, dan tekenend de onzichtbaarheid heeft willen uitbeelden, om in het niet het wegvliedende nog zoo te ordenen, dat men geloofd heeft dat hier de Harmonie was weergegeven. Het zijn deze verten waarnaar het hart wordt opgeroepen, zoowel bij het beschouwen van de sculpturen als van de hierbij zoo goed passende geillumineerde handschriften.

Wat moet men eigenlijk nog meer berichten van een tentoonstelling van Fransche kunst, waarin de harmonie der dingen telkens weer in een abstracte wereld wordt verbeeld en opgelost door het spel der vaste vormen die men beheerscht en weet te varieren in het niet der ruimten. Het spel dier oneindige verschuivingen is eeuwig en gelijk, bij Poussin, Ingres of Juan Gris, waarbij niet valt te vergeten dat het vinden van de maten en van de zoo wisselende ordening der ruimte, slechts de methode om tot die orde te geraken verklaart, maar dat de verheerlijking der oneindigheid zelve hiermede nog maar ten deele wordt begrepen.

Wie de tentoonstelling van Fransche kunst te Parijs bezoekt kan zeer, zeer veel terugleiden en ontleden tot de geometrische maten die het kunstwerk beheerschen. In de abstracte pracht der getallen en verhoudingen, in het evenwicht der schakeeringen, in de balans van krachten en tegenkrachten liggen stellig eigenschappen verborgen, die in de Fransche kunst telkenmale in weer andere verschijningsvormen terugkeeren. Het ongrijpbare van de Fransche kunst voor den bezoeker uit noordelijker streken ligt echter hierin dat het verkregen evenwicht der vormen in deze ruimte het vooropgezet resultaat eener methode is, maar dat door de improviseerende wijze van het hanteeren dezer methode een ideëele wereld van gevoelens en begrippen wordt opgewekt, die het hart versterkt, den geest verrukt en vervult van gedachten die het leven kunnen schragen. Loopt men in het Louvre rond dan vindt men dit alles stellig ook wel terug, maar telkens in afzonderlijke afdeelingen, die buiten proportie zijn geraakt door de opeenhooping. Het trof op de tentoonstelling hoe het verband der verschillende levensuitingen in de cultuursterke perioden met niet te groote moeite terug te vinden was nu het binnen de menschelijke schaal van het opnemings- en uithoudingsvermogen was samen gebracht. Het heeft geen zin in dit verband nog eens de beteekenis van Froment, Fouquet en Marmion te onderstrepen, wat telkens weer verwondert is de vraag hoe het mogelijk is dat, na zulke groot geconcipeerde werken van voldragen rythme zoo kort daarna in de 16e eeuw, de spanningen van den Franschen geest op het klein formaat der portretten van de Clouets en Corneille de Lyon konden worden getransponeerd.

Over de 17e eeuw zeiden wij al iets, Poussin en Claude handhaven zich ge-